T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/542
KARAR NO : 2025/353
KARAR TR : 05/05/2025

ÖZET: Terör saldırısı akabinde kolluk tarafından aracı durdurulup darp edilen, adli işlemler sırasında kötü muamele gören davacı tarafından uğranılan maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyle açılan tazminat davasının, hizmet kusuru esasına göre İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.A
Vekili : Av. S.H
Davalı : *İçişleri* Bakanlığı
Vekili : Huk. Müş. Yrd. H.A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, 09/06/2017 tarihinde ... İlçe Emniyet Müdürlüğüne yapılan bombalı terör saldırısını soruşturan kolluk kuvvetlerince ... Dağı'ndan ... İlçesine dönüş sırasında müvekkili ile yanındakilerinin durdurulduğu, araçtan indirilerek sokak ortasında darp edildiğini, adli muayene, parmak izi alınması ve fotoğraf çekimi esnasında şiddet gördüğünü, aşağılanma ve hakaretlere maruz bırakıldığını, gözaltına alınma koşulları ve yapılan uygulamaların hukuksuz olduğunu, yapılan terör saldırısıyla ilgili herhangi bir bağlantısının bulunmadığını, meydana gelen olayda idarenin hizmet kusuru bulunduğunu ileri sürerek, uğranıldığı iddia edilen zararlarına karşılık gelmek üzere 500 TL maddi, 300.000 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Van 1. İdare Mahkemesi 21/02/2018 tarih ve E.2017/2389, K.2018/317 sayılı kararı** ile, davanın görev yönünden reddine karar vermiş; bu karara karşı yapılan istinaf başvurusu Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 14/11/2019 tarih ve E.2018/1997, K.2019/2203 sayılı kararıyla esastan reddedilmiş; bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu da Danıştay 10. Dairesinin 21/02/2024 tarih ve E.2020/2035, K.2024/317 sayılı kararıyla kesin şekilde reddedilerek karar onanmış ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Bakılan davada, öncelikle, davacıların tazminat isteminin dayanağı olan kolluk kuvveti faaliyetinin, idari veya adli fonksiyon içerisinde yer aldığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.*
>
> *İdarenin hukuki sorumluluğu kendi işlem ve eylemleriyle sınırlı bulunmaktadır. Yargı mercileri ise, idari işlevin dışında yer alan ve yargı yetkisi kullanan bağımsız organlar olup, bu haliyle hakimlerin yaptıkları görev nedeniyle idarenin ajanı sayılmaları hukuken mümkün değildir. 5271 sayılı Kanun'un 2.maddesinde, kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen süre soruşturma evresi olarak tanımlanmış olup, aynı Kanunun 157 vd. maddelerinde de soruşturma evresinin Cumhuriyet*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

savcısı tarafından yürütüleceği düzenlenmiştir. Bu bağlamda, Cumhuriyet savcıları, soruşturma evresindeki iş ve işlemleriyle adli faaliyete katkıda bulunmakta, bu faaliyetin usulüne uygun olarak yerine getirilebilmesi için gerekli tedbirleri alma yetkisine haiz bulunmaktadır. Bu açıdan, hakimlerde olduğu gibi Cumhuriyet savcılarının da yaptıkları görevler bakımından idarenin ajanı sayılmasına hukuken olanak bulunmamaktadır.

Fonksiyonel bakımdan, yasama ve yürütmeden ayrı olup, bağımsız bir organ olan yargının, yargılama süreci ile ilgili faaliyetleri Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "idari eylem ve işlemler" kapsamına girmemektedir.

Savcıların ceza soruşturması ve yargılaması kapsamında yaptıkları faaliyetlerin yargılama fonksiyonuna yardım edici faaliyet içerisinde yer aldığı açık olup; bu bağlamda, hazırlık soruşturması sırasında savcıların talimatı üzerine kolluk kuvvetlerince tesis edilen ve adli faaliyete bağlı olan işlemlerin de yargılamanın bir parçası olduğu konusunda duraksama bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, bir suç soruşturması sebebiyle savcının emreylediği görevleri yerine getiren kolluk mensupları, CMK ve Adli Kolluk Yönetmeliğindeki yetkileri kullanmakta, bu yetkileri kullanırken savcının gözetimi ve denetimi altında bulunmaktadır ki, bu kolluğun icrası sırasında doğan uyuşmazlıkların Adalet Bakanlığı'na karşı adli yargıda görülmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlık konusu olayda, 09/06/2017 tarihinde ... İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne bombalı terör saldırısı düzenlendiği, saldırının akabinde soruşturma başlatıldığı, saldırıda kullanılan araç olduğu şüphesiyle ... Dağı'ndan ... İlçesi istikametinde ... AC ... tescil plakalı aracın durdurulduğu, davacının araç içerisinde yakalanarak gözaltına alındığı, davacı tarafından, sokak ortasında darp edildiği, adli muayene, parmak izi alınması ve fotoğraf çekimi esnasında şiddet gördüğü, aşağılanma ve küfüre maruz bırakıldığı, gözaltına alma koşulları ve yapılan uygulamaların hukuksuz olduğu, ... İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne yapılan terör saldırısıyla ilgili herhangi bir bağlantısının bulunmadığı, meydana gelen olayda idarenin hizmet kusuru bulunduğu ileri sürülerek uğranıldığı iddia edilen zararlarına karşılık gelmek üzere 500,00TL maddi, 300.000,00 TL manevi tazminatın, olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı, uyuşmazlığın ceza soruşturması aşamasında meydana gelen iş ve işlemlerden/koruma tedbirlerinden kaynaklandığı, kanunda belirtilen koşullar dışında yakalanan ve gözaltına alınanlar tarafından açılacak tazminat davalarının adli yargıda görüleceği hususunun açık olduğu, "kanunda belirtilen koşullar" ibaresinin yakalanan ve gözaltına alınan kişinin hukuki ve kişilik haklarının korunmasını da kapsadığı anlaşılmış olup, davanın görüm ve çözümünün adli yargının görevinde olduğu sonucuna ulaşıldığından, yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle iş bu davanın görev yönünden reddi gerektiği kanaatine varılmıştır. ..."

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Adli Yargıda

4. **Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi 27/09/2024 tarih ve E.2024/263, K.2024/338 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle mahkemenin görevsizliğine, dosyanın talebi doğrultusunda Van 1. İdare Mahkemesine gönderilmesine ve oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü amacıyla, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesi gereğince kararın kesinleşmesini müteakip dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karara karşı yapılan itiraz Van 4. Ağır Ceza Mahkemesinin 23/10/2024 tarih ve D. İş.2024/269 sayılı kararıyla kesin olarak reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Her ne kadar davacı vekili tarafından davacının gözaltına alındığı sırada sokak ortasında darp edilmesi, adli muayene, parmak izi alınması ve fotoğraf çekimi esnasında şiddet gördüğü, aşağılanma ve küfre maruz bırakıldığı, gözaltına alma koşulları ve yapılan uygulamaların hukuksuz olduğu ve idarenin hizmet kusuru bulunduğu ileri sürerek 500,00 TL maddi 300.000,00 TL manevi tazminat talebinin ve Van 1. İdare Mahkemesine bulunması

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

üzerine mahkemece 2577 sayılı idari yargılama usulü yasasının 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar verildiği, bu kararın yapılan itirazlar üzerine usule uygun olarak kesinleşerek mahkememize CMK 141 maddesi kapsamında tazminat talebi olarak değerlendirilerek talepte bulunulmuş ise de; Davacı A.Avekili Av. S.H tarafından açılan tazminat davası incelendiğinde; davacı vekilinin beyan ettiği üzere talebin haksız bir şekilde gözaltına alınmaya yönelik olmadığı, aksine gözaltı sırasında gerçekleştiği iddia edilen kötü muamele nedeniyle hizmet kusuruna yönelik olduğu, bu talebin de giderilebileceği yerin İdari yargı olduğu değerlendirildiğinde iş bu tazminat davasının dava dilekçesi ile ekinde bulunan evraklar ve dosyada mevcut tüm diğer bilgi ve belgeler birlikte değerlendirilmek suretiyle ... hüküm kurulmuştur. ..."

5. Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi, *"2247 sayılı Kanun'un 14. maddesi gereğince"* ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için dava dosyasını Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

6. 2247 sayılı Kanun'un 16. maddesi gereğince Danıştay Başsavcısı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından yazılı düşünce istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

7. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenen sebeplerle maddi ve manevi her türlü zararlarını Devletten isteyebilecek olanlar tarafından açılacak davaların, anılan Kanunun 142. maddesinin 2. fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemelerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, davacının, kolluk kuvvetlerince yürütülen suç soruşturması sebebiyle gözaltında bulunduğu sırada mâruz kaldığı kötü muameleden dolayı uğradığını ileri sürdüğü zarara karşılık gelmek üzere maddi ve manevi tazminata hükmedilmesi istemiyle açtığı davanın hizmet kusuru esaslarına göre mi çözümleneceği yoksa Ceza Muhakemesi Kanununun 141. maddesi kapsamında mı değerlendirileceğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin hâller anılan Kanunun 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş olup, yorum yoluyla bu hâllerin genişletilemeyeceği hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Gözaltında iken işkence ve kötü muameleye maruz kalındığından bahisle tazminata hükmedilmesi istemiyle açılacak davalar bu madde gereğince Devlet aleyhine dava açılabilecek hâller arasında sayılmadığından, bu iddialarla açılan davalara ağır ceza mahkemelerince bakılamayacağı açıktır.

Dava, haksız bir şekilde gözaltına alındığından değil, gözaltında bulunduğu sırada gerçekleştiği iddia edilen kötü muameleden bahisle açıldığından, haksız yere gözaltına alınma ve tutuklanma sebebiyle açılmış bir davadan söz edilemeyeceği kuşkusuzdur.

İdarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğunu kurala bağlayan Anayasanın 125. maddesine göre; idare işlevi ifa edilirken personelinin davranışları nedeniyle verilen zararları idarenin hizmet kusuru esasına göre tazmin etmesi gerekmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk veya aksaklık ile personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevinin gereği gibi yerine getirilmemesi sonucunda hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi idarenin hizmet kusuruna dayalı tazmin sorumluluğunun doğmasına yol açar. İdarenin bu hukuki sorumluluğundan kaynaklanan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde kural olarak idarî yargı mercileri görevlidir.

Bu itibarla, davacının gözaltında bulunduğu sırada işkence ve kötü muameleye maruz kaldığından bahisle uğradığını ileri sürdüğü maddi ve manevi zararın hizmet kusuru esasına göre tazmini istemiyle açtığı davanın idarî yargı merciince çözümlenmesi gerekmektedir."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

8. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlıkta adli yargının görevli olduğu yönünde düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... Bilindiği gibi, Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, aynı maddenin son fıkrasında ise idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kuralına yer verilmiş; 129. maddesinin beşinci fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabileceğine işaret edilmiş; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13. maddesinde de, kişilerin kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı, bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açacakları ve kurumun genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkının saklı olduğu hükme bağlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" kenar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel haklan doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

Öte yandan, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Tazminat îstemi" başlıklı 141. maddesinde; "Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında; a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen, / .... / Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler. /... / (3) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir. / ..." hükmüne, "Tazminat isteminin koşulları" başlıklı 142. maddesinde ise; "Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir. / İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır. /.... " hükmüne yer verilmiştir.

Dava konusu olayda, Cumhuriyet savcısının talimatıyla yürütülen ceza soruşturması nedeniyle yakalanan ve gözaltına alınan davacıya yönelik kötü muamelede bulunulması sebebiyle meydana geldiği ileri sürülen zararın ödenmesi istemiyle açılan tazminat davasında, kolluk işlemlerinin Cumhuriyet savcısı sorumluluğunda sürdürüldüğü, kolluk personelinin adli görevleri sırasında gerçekleştirdikleri eylemler nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü kötü muamele iddialarıyla açıldığı anlaşılan tazminat davasının görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 30.05.2022 tarihli ve 2022/211 E., 2022/295 K. sayılı kararında da benzer hususlar vurgulanmıştır. ..."

IV. İLGİLİ HUKUK

9. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi ile aynı maddenin son fıkrası şöyledir:

"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.
(...)
İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

10. Anayasa'nın "*Hâkimlik ve savcılık mesleği*" başlıklı 140. maddesinin altıncı fıkrası şöyledir:

"Hâkimler ve savcılar idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar."

11. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

….…..…

e) Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

….…..…..

İfade eder."

12. 5271 sayılı Kanun'un *"Yakalama ve yakalanan kişi hakkında yapılacak işlemler"* başlıklı 90. maddesi şöyledir:

"(1) Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:

a) Kişiye suçu işlerken rastlanması.

b) Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.

(2) Kolluk görevlileri, tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, yakalama yetkisine sahiptirler.

(3) Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olmakla birlikte, çocuklara, beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz bulunanlara karşı işlenen suçüstü hallerinde kişinin yakalanması şikâyete bağlı değildir.

(4) (Değişik: 25/5/2005 – 5353/7 md.) Kolluk, yakalandığı sırada kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, yakalanan kişiye kanunî haklarını derhal bildirir.

(5) (Değişik: 25/5/2005 – 5353/7 md.) Birinci fıkraya göre yakalanıp kolluğa teslim edilen veya ikinci fıkra uyarınca görevlilerce yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek, emri doğrultusunda işlem yapılır.

(6) Yakalama emrine konu işlemin yerine getirilmesi nedeniyle yakalama emrinin çıkarılma amacının ortadan kalkması durumunda mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emrinin derhâl iadesi istenir."

13. 5271 sayılı Kanun'un *"Gözaltı"* başlıklı 91. maddesinin ilgili ilk dört fıkrası şöyledir:

"(1) Yukarıdaki maddeye göre yakalanan kişi, Cumhuriyet Savcılığınca bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınmasına karar verilebilir. (Değişik ikinci cümle: 25/5/2005 – 5353/8 md.) Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren yirmidört saati geçemez.(Ek cümle: 25/5/2005 – 5353/8 md.) Yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilme için zorunlu süre oniki saatten fazla olamaz.

(2) Gözaltına alma, bu tedbirin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suçu işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığına bağlıdır.

(3) Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasındaki güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle; Cumhuriyet savcısı gözaltı süresinin, her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir. Gözaltı süresinin uzatılması emri gözaltına alınana derhâl tebliğ edilir.

(4) (Ek: 27/3/2015-6638/13 md.) Suçüstü hâlleriyle sınırlı olmak kaydıyla; kişi hakkında aşağıdaki bentlerde belirtilen suçlarda mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirleri tarafından yirmi dört saate kadar, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylar sırasında ve toplu olarak işlenen suçlarda kırk sekiz saate kadar gözaltına alınma kararı verilebilir. Gözaltına alma nedeninin ortadan kalkması hâlinde veya işlemlerin tamamlanması üzerine derhâl ve her hâlde en geç yukarıda belirtilen sürelerin sonunda Cumhuriyet savcısına, yapılan işlemler hakkında bilgi verilerek talimatı doğrultusunda hareket edilir. Kişi serbest bırakılmazsa yukarıdaki fıkralara göre işlem yapılır. Ancak kişi en geç kırk sekiz saat, toplu olarak işlenen suçlarda dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Bu fıkra kapsamında kolluk tarafından gözaltına alınan kişiler hakkında da gözaltına ilişkin hükümler uygulanır.

..."

14. 5271 sayılı Kanun'un "*Gözaltı işlemlerinin denetimi"* başlıklı 92. maddesi şöyledir:

"(1) Cumhuriyet başsavcıları veya görevlendirecekleri Cumhuriyet savcıları, adlî görevlerinin gereği olarak, gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethaneleri, varsa ifade alma odalarını, bu kişilerin durumlarını, gözaltına alınma neden ve sürelerini, gözaltına alınma ile ilgili tüm kayıt ve işlemleri denetler; sonucunu Nezarethaneye Alınanlar Defterine kaydederler."

15. 5271 sayılı Kanun'un "*Yönetmelik"* başlıklı 99. maddesi şöyledir:

"(1) Gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddî koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kurallar, yönetmelikte gösterilir."

16. 5271 sayılı Kanun'un "*Tazminat İstemi"* başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adli kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen, Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

17. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin ilgili 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.

…."

18. 5271 sayılı Kanun'un *"Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri"* başlıklı 161. maddesinin ilgili ilk beş fıkrası şöyledir:

"(1) Cumhuriyet savcısı, doğrudan doğruya veya emrindeki adlî kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabilir; yukarıdaki maddede yazılı sonuçlara varmak için bütün kamu görevlilerinden her türlü bilgiyi isteyebilir. Cumhuriyet savcısı, adlî görevi gereğince nezdinde görev yaptığı mahkemenin yargı çevresi dışında bir işlem yapmak ihtiyacı ortaya çıkınca, bu hususta o yer Cumhuriyet savcısından söz konusu işlemi yapmasını ister.

(2) Adlî kolluk görevlileri, elkoydukları olayları, yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri emrinde çalıştıkları Cumhuriyet savcısına derhâl bildirmek ve bu Cumhuriyet savcısının adliyeye ilişkin bütün emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle yükümlüdür.

(3) Cumhuriyet savcısı, adlî kolluk görevlilerine emirleri yazılı; acele hâllerde, sözlü olarak verir. (Ek cümle: 25/5/2005 - 5353/24 md.) Sözlü emir, en kısa sürede yazılı olarak da bildirilir.

(4) Diğer kamu görevlileri de, yürütülmekte olan soruşturma kapsamında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri, talep eden Cumhuriyet savcısına vakit geçirmeksizin temin etmekle yükümlüdür.

(5) Kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendilerinden istenen adliye ile ilgili görev veya işlerde kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kamu görevlileri ile Cumhuriyet savcılarının sözlü veya yazılı istem ve emirlerini yapmakta kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kolluk âmir ve memurları hakkında Cumhuriyet savcılarınca doğrudan doğruya soruşturma yapılır. Vali ve kaymakamlar hakkında 2.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri, en üst dereceli kolluk amirleri hakkında ise, hâkimlerin görevlerinden dolayı tâbi oldukları yargılama usulü uygulanır.

..."

19. 5271 sayılı Kanun'un *"Adlî kolluk ve görevi"* başlıklı 164. maddesi şöyledir:

"(1) Adlî kolluk; 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 8, 9 ve 12 nci maddeleri, 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 7

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

nci maddesi, 2.7.1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ve 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemlerini yapan güvenlik görevlilerini ifade eder.

(2) Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adlî kolluğa yaptırılır. Adlî kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısının adlî görevlere ilişkin emirlerini yerine getirir.

(3) Adlî kolluk, adlî görevlerin haricindeki hizmetlerde, üstlerinin emrindedir."

20. 5271 sayılı Kanun'un *"Diğer kolluk birimlerinin adlî kolluk görevi"* başlıklı 165. maddesi şöyledir:

"(1) Gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi halinde, diğer kolluk birimleri de adlî kolluk görevini yerine getirmekle yükümlüdür. Bu durumda, kolluk görevlileri hakkında, adlî görevleri dolayısıyla bu Kanun hükümleri uygulanır."

21. 01/06/2005 günlü ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı, bütün adlî kolluk görevlileri ile gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi üzerine adlî kolluk görevini ifa eden diğer kolluk görevlilerinin, Cumhuriyet savcılarının bilgi ve emirleri doğrultusunda yürütecekleri adlî soruşturma sırasında kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama, gözaltına alma, muhafaza altına alma ve ifade alma işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak usul ve esasları düzenlemektir."

22. Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelikte geçen;

.....

Gözaltına alma: Kanunun verdiği yetkiye göre, yakalanan kişinin hakkındaki işlemlerin tamamlanması amacıyla, yetkili hâkim önüne çıkarılmasına veya serbest bırakılmasına kadar kanunî süre içinde sağlığına zarar vermeyecek şekilde özgürlüğünün geçici olarak kısıtlanıp alıkonulmasını,

Muhafaza altına alma: Kanunun yetki verdiği hâllerde yetkili merci önüne çıkarılması gereken kişilerin ilgili kurumlar veya kişilerce teslim alınana kadar sağlıklarına zarar vermeyecek şekilde ve zorunlu olduğu ölçüde özgürlüklerinin kısıtlanıp alıkonulmasını,

.....

ifade eder."

23. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

..."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

24. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'nın katılımlarıyla yapılan 05/05/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada idare mahkemesince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

25. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

26. Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir..."* hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

27. Kanunkoyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istencini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânını tanımıştır.

28. Olayda, adli yargı yerince, İdare Mahkemesinin görevsizlik kararı ile Mahkemeleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığından dolayı, görevsizlik kararı yanında, görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de re'sen karar verildiği, kararın kesinleşmesinden sonra, idari yargı dosyası temin edilmeden uyuşmazlığın giderilmesine yönelik davanın taraflarının bir istemi de olmadan dosyanın üst yazıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmüştür.

29. Bu haliyle, her ne kadar Ağır Ceza Mahkemesince re'sen yapılan başvuru, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerekse de Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

30. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

31. Dava, davacının terör saldırısının hemen akabinde, davacının ilk önce özel aracının durdurularak sokakta darp edildiği, adli işlemler sürecindeki adli muayene, parmak izi alınması ve fotoğraf çekimi esnasında şiddet gördüğü, aşağılandığı ve hakaretlere uğradığından bahisle, gözaltına alınma koşulları ve yapılan uygulamaların hukuksuz olduğu iddialarıyla, uğranılan maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılmıştır.

32. Yukarıda belirtilen Anayasal düzenlemelere göre; *"kuvvetler ayrılığı"* ilkesi gereğince fonksiyonel bakımdan yargı organı yasama ve yürütmeden ayrı tutulmuş olup, bağımsız bir organ olan yargının yargılama süreci ile ilgili işlemlerinin Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen *"idari işlemler"* kapsamına girmediği ve bu nedenle yargısal işlemler dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamayacağı açıktır. Bu durum, Ülkemiz yargı sisteminin dayandığı *"yargı ayrılığı"* ve *"adli ve idari yargı organlarının birbirlerine karşı bağımsızlığı"* ilkelerinin de doğal bir sonucudur.

33. Yargısal faaliyet, soyut hukuk kurallarının bağımsız ve tarafsız yargı organları tarafından, yargısal usullere uyularak, somut bir olaya veya ilişkiye uygulanması şeklinde tanımlanmaktadır. Yukarıda yer alan mevzuata göre de, yargı erki içerisinde görev alan hakimlerin, mahkemelerin ve savcıların her işlemi yargısal faaliyet değildir. Hâkim ve savcılar, yargısal fonksiyonlarını yerine getirirken bir kısım idari işleri ve işlemleri de yapmak zorundadırlar. Bunlardan birisi de, adli kolluğun gözetimi ve denetimidir.

34. Buna göre, yürütülen suç soruşturması kapsamında kolluk kuvvetlerince gözaltında bulunduğu sırada, davacının mâruz kaldığı kötü muameleden dolayı uğradığını ileri sürdüğü zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, hizmet kusuru esaslarına göre mi çözümleneceği, yoksa 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesi kapsamında mı değerlendirileceğinin somut olayda açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

35. 5271 sayılı Kanun'un 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin hâller, anılan Kanun'un 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş olup, yorum yoluyla bu hâllerin genişletilemeyeceği ve gözaltında iken işkence ve kötü muameleye maruz kalındığından bahisle tazminata hükmedilmesi istemiyle açılacak davaların bu madde gereğince Devlet aleyhine dava açılabilecek hâller arasında sayılmadığından, bu iddialarla açılan davalara ağır ceza mahkemelerince bakılamayacağı açıktır.

36. Olayda; davanın, haksız yakalama, gözaltı veya tutuklamadan değil, davacının gözaltında bulunduğu sırada gerçekleştiği iddia edilen kötü muameleden bahisle açıldığı anlaşılmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin

37. İdarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğunu kurala bağlayan Anayasa'nın 125. maddesine göre, idare fonksiyonu kapsamında personelinin davranışları nedeniyle verilen zararları idarenin hizmet kusuru esasına göre tazmin etmesi gerekmektedir. İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk veya aksaklık ile personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevinin gereği gibi yerine getirilmemesi sonucunda hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi idarenin hizmet kusuruna dayalı tazmin sorumluluğunun doğmasına yol açar. İdarenin bu hukuki sorumluluğundan kaynaklanan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde kural olarak idarî yargı mercileri görevlidir.

38. Bu itibarla, davacının yürütülen bir suç soruşturması esnasında ve gözaltında bulunduğu sırada işkence ve kötü muameleye maruz kaldığından bahisle uğradığını ileri sürdüğü maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, hizmet kusuru esasına göre idarî yargı merciince çözümlenmesi gerekmektedir.

39. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Van 3. Ağır Ceza Mahkemesinin yönteme aykırı başvurusunun kabulü ile Van 1. İdare Mahkemesinin 21/02/2018 tarih ve E.2017/2389, K.2018/317 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Van 3. Ağır Ceza Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Van 1. İdare Mahkemesinin 21/02/2018 tarih ve E.2017/2389, K.2018/317 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/05/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Muharrem
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden c9lyFmC - 7Eo86gG - 3t+RBMX - jVDv7c= ile erişebilirsin